

Э Д М А Н

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫҒАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАҒЪАСЫ
3 СОМДУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Прравительствоосу БУЙРУГУУ

2007 жылда 20-чы апрелде, №182-рп.

Ветеранларга бая улаптыган адамларга ырыксыз бая кыошакъ жадыр болушуу жашына бля «Ветеранларга», инвалидлерге улаптыган адамларга 2007-2011 жылда социаллык болушукъ беруону республиканы целевой программасында керпозлоготгон ишлене толтуруу мурата буйрукъ этеме:

1. Урушун, урушуну, Саууланган Кочлени эм право нызамны кысылуу органына ветеранларны Къабарты-Малкъар республиканы жамауат организациясына бля «Единая Россия» Битеуросой политика партианы Къабарты-Малкъар регион блямоноу абдан телого болушукъга 2007 жылда 21-чи апрелде битеу-республиканы суботник бардырыну юсоонден башламчылыкларын кыбыл этере.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы толтуруучу органына абдан телого болушукъга деп бардырылган битеу-республиканы суботникте тире кыатышырга, бирюнук юк хакыны ача етдорюрге бюурурга: Къабарты-Малкъар Республиканы муниципаль районларына бля шахар округтарына, ичлени не тюрло формасы бля да иштеген учреждениега, предпритияларга бля организацияларга да алай этерипти айтырга.

3. Битеу-республиканы суботникте кыатышана абдан телого деп кеспири ырызакылары бля берген финан ырыксы Къабарты-Малкъар Республиканы республиканы бюджетини файдала хаксине 961 1 17 05020 02 0000 180 «Россий Федерацияны бюджеттерини напоздан тышарындагы башка фйдальар» деген код бля 40101810100000010017 «Федераллык казначействону органылары Россий Федерацияны битеу бюджетлерине белген фйдальар» деген счотха 1941-1945 жылдада Улуу Ата журт урушда Хорпаны 62-жылгылары байрамны апында Улуу Ата журт урушда кыатышканга, урушун инвалидлерине эм белген аскерини юкдйлерине жыл саны бир кер берилуо ача болушукуну телуге белонген ачагыа кыошар ююн етдорюлди.

4. Къабарты-Малкъар Республиканы Урушун эм социаллык айныуу министрствосу, Къабарты-Малкъар Республиканы Финанс министрствосу Улуу Ата журт урушда кыатышканга, урушун инвалидлерине, белген аскерини юкдйлерине жыл саны бир кер берилуо ача болушукуну Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини «1941-1945 жылдада Улуу Ата журт урушда кыатышканга эм урушун инвалидлерине, апдан сорда да белген аскерини юкдйлерине болушукуну эти жашы бля кыошакъ мадараны юсперинден 2005 жылда 4-чо майда чыгарылган 29-УП1 номерли Указы бля тохташырылган етгеми - 5-шер миңг сом. 2007 жылда 9-чу майга дерти теленик бошарын жалчылырга борлу эгиледи. Он ачаны ачы апылгыланы кредит организациялары лицензия счоттарына икберире, нана Къабарты-Малкъар Республиканы Федераллык почта сыяны Управлениасыны - «Почта Россий» федераллык кырал унитар предпритияны филиалыны юсо бля адамы жагышан жерде телере керекди.

5. Къабарты-Малкъар Республиканы Кылтуруу эм информация коммуникация министрствосу абдан телого болушукъга деп курылган битеу-республиканы суботник кыалай бардырылганы юсоонден аспамы информацияны органылары юсо бля халкыга билдирип жалчылырга борлу эгиледи.

6. Бу буйрукъ кыалай толтурулганына контроль эти Къабарты-Малкъар Республиканы Прравительствоу Председателини заместители М.Р.Джамаловны боюна салында.

Къабарты-Малкъар Республиканы Прравительствоу Председателини кылтуругун толтура турган **М.ХАЗАПЛИКЪЕВ.**

СУББОТНИК

Тошган ахча - урушун ветеранларын

Болон республикабызны битеу шахарларындагы ветеран бардырылар. Аны иштин тап кууар мурата КЪАМР-ни Прравительствоу аныгаракъладан окуна эни белим чыгарып келди. Алар бу суботникте тошган ахчаны Улуу Ата журт урушун ветеранларына, аны кыатышканга, инвалидлерге, белген аскерини юкдйлерине кыошарырга деп алай тохташырылды.

Бу жолгу суботникни эни маанасы барды: он Къабарты-Малкъар Российге кыошугуланлы 450-жылгыны байрамна жазырганыу кыошугу барган заманды тошкенди. Республиканы Президентни Арсен Канюков шахарларыбызны, апырбичи тизиялыкчелерине эс беруп, кезге эркин керонген бир юйно,

бир орамны да кыошмазга керекди акыламай, жангырмай дегенди. Он себеден шахарлада бля эпеледе кыайсы коллектив кыалай ишле бардырылыгы шарт тохташырылганды. Бироксы чыгарыган предпритиялар жерлеринде ишлеринде эм аламы бирюнук юк хакыны эни счотха етдорюлолуде. Кыалгын учреждение бля организациялар у керектешуде, су боюнган бауулар, шярхарада районда башха жерлерге да тапандырырга, тазаларга кереширекди. Эпеле уа адамла, орам сайын чыдап, кир-ичкичи сайып келтерилуде у керектешуде, тапанды тазалауга эни эс бурлулуде.

ТЕКУЛНИ Хауа.

КЪУАУАНЧЛЫ ИШ

Тюнене урушун, урушуну, Саууланган Кочлени, право нызамны кысылуу органына ветеранларны (пенсиячылары) республиканы жамауат организациясыны 20-жылгыны къуанчылыгы белгилегенди. Кырал концерт заңда аны аталып бардырылган ингирге республиканы элдеринден, шахарлардан ветеранна кеп саңда келген эдиле. Аламы КЪМР-ни Президентни Арсен Канюкову апында Прравительствоу Председателини заместители Мадина Джамалова апыгышалаңды. Ветеранлык совети не заманда да республиканы жамауат жаша-

Алгышла да, саугысла да

ууна тире кыатыша келгенин, жаш теленю патриот истереде, аруу кыыкылы юкитеге улуу кыыйын салгынаны ююн юспас эткенди. Президент бля Прравительство ветеранна эм пенсиячылар медицина, социаллык эм башка жумушда бля да тынхал жолчылыкчылар ююн болжалчы салыммазлык мадарла эте-

рилерин черип айтканды. Он юк республиканы ветеран совети аты бля Москвадан, Волгограддан, Дагыстандан, Адыгеядан дагында башха жерлерден кеп апыгышла телеграммала келгенди. Андан сорда да, саңмазга чыгышты, ветеранлык КЪМР-ни МВД-сыны башчысы Юрий Томчак, РФ-ни ветеранлары-

ны советини председателини заместители Дмитрий Кароованы, Север Осетия-Алания Республиканы Султан Каболовны, Руслан Бедиев, Пенячылыны республиканы союзуру председателини Черкесияны Георгий, РОСТО (ДОСААФ) организацияны председателини Юрий Ашинов эм кеп башха апыгышлап, багылы са-

уыла да бергенди. КЪМР-ни Парламентини Председателини заместители Людмила Федченко уа Ах кекбеланы Исхакъ, Владимир Леонидов эм Ахмедхан Ашхотов республиканы законла чыгарычу органыны Сыллы грамоталарына тийишли болгыларын билдирип, аламы аламы кыошарына тутурдуанды. Кеп ветеранларга Профсоюзланы федерациясыны сыллы грамоталары берилгенди. Ветеран организацияны ишин бардырырга улуу къошумчулугу ююн советини председатели Мухамед Шахабаев да эни саугыша тийишли болгында. Кыуанчылы жыйлында «Бек ити ветеран организация», «Биричи ветеран организация», «Бек ити комитети деген конкурсуда хорлаптыганда ача бля саууланганды. Ветеранлык бир къауумуна уа юбиймай мадалла берилгенди. Юбиймай ичир улуу концерт программа бля бошталганды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият, Сураатланы автор алганды.

Тамба В.И. Ленинни тугуван кюнодо Тюзлюкню эм тенгликни ёкюлю

Владимир Ильичге демениги акылман, битеудуны даражасы геней доокда, кертиги да алайды, оздуруп айтырлык тойюкюб. Бек жаш замандардан окунуу то тюзюно эм тенгликни ёкюлю болуп оосогенди. Ишлегенлини кыыйларын бармакыны бармакыга урмаганда ашаганылары тегеметини ачы тазы немети огурулу керекти. Патахчылык властын терорчулук бля тайдырырга керешлене муратарына желамзлыкчыларн билги: «Биз башха жол бля баргышкын», - дегенди эени. Он а помещиклени бля капиталдистени кылай атиуленин сырып, кыралыны оюнуу ишчи кыасса бля эпилеге беричюу, башха айтканды, революцияны жолу эди.

1917 жылда Октябрь революция болмай кыаса, Российге не ююн келгенин Урлах билсин. Биринчи дуня урушдан тозуруп чыгарып кырал заңдагы кыалганды ач болгыш эди. Жапанда Ленинни кыолондон келгенди кыаты уласть тохташырырга эм жолуну тохтатырга. Оулгын кыралыны апы юсою о салгында. Жаңы экономика политикады жолун белгилени эм ГОЭПРО «ичи план» жарашдырган да Ильич эди.

Аз миллетле Лени этен кыайгырдулукну хайрэн биз болонда жашууда кере турубуз. Революцияда дери кыаргылыкты тугузындан чыгалмай турган гиче халкы балымны, илимуу, культураны бийи даражаларына кетирюлгелери да ленинчи миллет политика бля байламды.

Ленинчи ниетте, тою акылы бля кыаргаанда, бюгон да маңгаларын тас этмегенди дегаукез айттыргылулукчу. Капитализмни макулдолоюн, къебучулугун, эни байлык жайшыдыр ююн, не тюрлю аманлыкдан да арха турмазын ачыкылаган эди ол. Кес чынтыи интернационалист болгон кыарада, калгышны араларында тенглик болуп кыаты изленди. Миллет политика жарашдырында ачы бля байламды эди. Жарысуу, ардак кырал башыла кыаты Ленинни кыошугуна тийишли эдиле. Сау халкыны тугуш жерлеринден ор бля кыоркенери, политика регрессияга, халкыны

Эзинчи дуня урушда совет халкыны фашизмни уауатырга кетюрген эм аны башчылык этген да Ленин кыураган Коммунист партия эди. Тюз ниетти адамла аны хар заманда да эсе тутарга керекди. Бусуганда ителгенинчи келечеринден кепле аны бир жагында кыалайдыбыла. Алай не Бек дыгалас этип керешеле да, Ленинни атын битеудуны тарыхдан кетерилек туйюлуде.

ОНОУ

Ачыкъ Халда

Россий Федерацияны Президентни Владимир Путин бля Москва областны губернатору Борис Громов ишчи халда тюбешгенди. Губернатору айтканына кере, областда промышленность продукцияны чыгарырга озган жылда 18 процент кебейген эсе, быйыл 24 процентте ёсерикди. Он чекте жетерта битеу онгла барыла.

Владимир Путин Москва эм областда курулуш ишлени бардырырга жораланган жер участкаланы документлерин жарашдырырга бирда болмагына улуу чырмаула чыкканыларын билдиргенди. Он а жашау эм промышленность производство журтла ишлени заран кетиргенин, Петербургда да алай болгон кеп тийгыш салгынын чертгенди Президент.

Борис Громов жер участкаланы документлерин жарашдырыну теркелдиргенден сорда да, курулуш ишлени чактыствода да этерча эм айтканын замандарында тамамланырга да этерге керешгенлерин айтканды.

- Былазга (Ющенко бля Тимошенко) закон да, Конституция да жокудула, ала этген муратарына жетер ююн, туугун журтларын да сатарыкыдыла, - дегенди прравительствоу председатели Виктор Янукович, халк апында селеше.

Бишкекте кыозьгалуула
Билдирилуге кере, Кыргызда шендоно нызамга кыажу турган оппозиция кырал бардырылган кыозьгалуула 10 ююно иинде, ара Апа-Тоо майданында митинг бардырып, куру Бишкеки уялы, сау кыралны да тынчыгыш алып тургандыла. Кыозьгалуу сылтауу Конституцияны бир жерлерине терюленуе кийирге керекди деген ду болганды.

Президент Курманбек Бакиев он излемни толтургандан сорда да тынхал маңгалында оппозиционерде. Ончан ююнде уа кыралны юк структуралары демонстраттыны жалгытуучу газ эм жанучу граната бля чачкандыла, майданда болгон жооге жуук юртна да кетергенди.

Теппеланы Алимге - 70 жыл

Сени атынг белгиди жаш тёлуге

Багылы Алим!
Жашай биркандан чыккын бийликтерден кыарайсы сен литературда болуурган жетишилмеңерге, аламы жетер ююн кыдырчын жолларында да. Сени хар жангы чыгармаңуру, амыр кууар малквар литературда белгилу иш болуп кыалай, торк тили халкыны литератураларына да тийишли къошумчулукчу. Тау суула, чучкуру, сойгон тауларын, вхет таулула бля сойдомлю таулу тишируула окючуну кез апыла келедисе, сени, гуржага этгенча, поэзия, проза тизилеринде;

бюгонню юнобюно ачыкылаган чыгармаларында бусугадагы жашуубузуну жигитлеринде да самаркы, чам, лавкырады, мыйык толден кышары оосене кели. Касаматчыла палатеруавредле кеп иш барды сени чыгармачылыгыны тинтирге, аны бага берирге, аны теренигин аныгарыда да. Аны тарыхха кыояйлык. Жашуа, бара - барине сарда билчючюд.

Бюгон а биз, кыалман кыарындашарыгыр, сени ачык керектенд алыгышылабыз, сана бля литературуга жоралап, алгыш айткыбыз. Кеп жаша, бизни жангы китапла бля кууандырганал тур, кесинги фахмандан литературга эңди келе турган жаш тёлуге юлош эт. Сени атың - Алим, башха айтканды - устаз - аламы белги болсун.

Жашауу бек мағаналы кезиулери

Теппеланы Мухамматты баш Алим 1937 жылда Кенделде тууганды. Сорпону Кыргызстаны Кегети элчигинде етдоргенди, орта школда да анда бошоганды. Алимни кыргыз тилде жазган чыгармалары газет бетлде терктер басмалангандыла. Кёчюнолокуд кытайтандан сорда Телпе улуу тызында кыоргышын шахтада урунганды. 1957 жылда уа тау тилде чыккан «Коммунизмге жол» («Заман») газетде ишлеп тебейрди. Быз бля Москвада Адабият институтха киреди. Алим 1963 жылда,

бийик окуучу юйно жетишим болуп, Нальчикке келди. Жашуучуну «Жаным сенсе» деген туңуч биринчи наму кытайгыны 1959 жылда зарфха уруганды. 1966 жылда уа аны «Жанетти кызы» деген повести чыгады. Он ооси да наму тизиле бля жазылганды.

Жетимишини, сексенинчи, токсанынчы жылда шаптал жанын жашы «Жуз кендел терек», «Тулуу потто», «Койгөн жулдуз», «Сангырау кыо», «Жол юйюк», «Туман да ажахан ак тайым», «Тегири чырак», «Ману»,

«Таштуу», «Азаттык», «Сыйыт кёпю», «Алтын Хардар», «Ас-Так» повестлери бля романлары, баям, малквар прозаны айырма, эсде кыалгырга чыгармалары болгандыла. Аламы кёбюо ооси тилде да дуня жарыкын кергенди.

Малквар саханы айнуууна да Теппеланы Алим улуу кыыйын салгында: «Намыс», «Сени жаргынгын», «Коммунизм», «Жолго тоштен та», «Азан жолу», «Артулга», «Бий-негер» деген оонла аны чыгармаларына берг салынганды. Аламы кёбюсонден кыараучу, эсде кыалгыра, улуу заукукчы алганды.

Алим Филология илимулары кандидатды, 1996 жылда уа ол Къабарты-Малкъарны Кырал сауысына тийишли болганды. Анга 1997 жылда Къабарты-Малкъарны халкы жазуучусу деген сыйлы ат аталганды. Он Российни Жазуучулары, Журналистлерини союзлары членди.

Теппеланы Алимге атылган материаллы 2-чи, 3-чо бетлде окугуз.

Дуниядан Хапарла

Президентини сегизинчи посланиясы
Россий Федерацияны Президентни Владимир Путин 26-чы апрельде Федералды Советте Посланиясы берлиди. Аны юсоонден Кремльни пресс-службасы билдиргенди.
Бу Владимир Путинни ач палатаны да депутатларына жиберген сегизинчи Посланиясыды. Он Кремльни мермер заңдада окулулуду кеси да. Кыралны битеу атлары айтылган политикери чыгарылышында Кремльге он юк. Российни кесини ичинде болумланы эм битеудуны келгенинде тындырыла турган ишлени эм жашуу мағаналары болгон кеп ворпорланы юсперинденди бу Послание.

Суд эңди тийгычсыз ишлейди
Юночюно юкн болду Украинаны Конституция содо президент Виктор Ющенко бля Юлия Тимошенко бир жаңыдан, парламентини бля прравительствоу башчысы Виктор Януковичи бисри жаңындан таргышуларына кыарану бардырганды.

Керти да, биринчи юнде сарыла, содоно ююн курушалап, судьяланы ишлере тохтатылды. Юкчюно кыошугу бля озыган эди юноно ичинде уа аламы ишлер жерлерине спецназы аскерчилери ашырдыла.

Президент содоно оюнуна бой салгырга айта эсе да, Тимошенко уа, содо не тюрлю оюно этсе да, парламентте жаңы айыруула болгунуу эм прравительствоу отставкага кеткенин тутхан къажакулугун кыошмазга дейди.

